

סדר נזיקין | מסכת סנהדרין ה"א | שבת פרשת מיקץ | כ"א-כ"ז כסלו תשפ"ה (28-22 דצמבר 2024)
Seder Nezikin | Masechet Sanhedrin 5-11 | Shabbat Parashat Miketz | 21-27 Kislev (December 22-28)

הלימוד להצלחת חיילי צה"ל, רפואת הפצועים והשבת כל אחינו לכיתם בכיחון

This learning is dedicated to the success of IDF soldiers, the healing of the injured, and the safe return of all our brothers and sisters to their homes.

אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
ויוציאם מצרה לרוחה
ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאולה
השתא בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמן

*Our brethren, from among the entire Jewish People
who are in distress and captivity,
whether they be on the sea or dry land,
May God have mercy on them,
and bring them from distress to comfort,
and from darkness to light,
and from slavery to redemption,
now, swiftly, and soon.
And let us say: Amen.*

Daf 5: PERMANENT BLEMISH AND TEMPORARY BLEMISH

דף ה': מום קבוע ומום עובר

The Torah prohibits sacrificing on the *mizbe'ach* (altar) in the *Beit HaMikdash* any animal that possesses a *moom* (blemish, imperfection). Accordingly, what is done with a *korban* that is found to have a *moom*? That animal may be redeemed in the following manner: Money is set aside and it is declared that the *kedusha* (holiness) of the *korban* should be transferred to the money. As a result, the *korban* is relieved of its holy status and the money is sanctified in its place. In the case of a *korban olah* (burnt offering) or a *korban shelamim* (peace offering) the money is used to purchase a replacement *korban*, thereby fulfilling one's obligation. **Only a *korban* possessing a *moom* may be redeemed and a *korban* that does not possess a *moom* must be offered. It is only possible to redeem a *korban* that has a "moom kavua" (permanent blemish), while a *korban* that has a "moom o'vehr" (temporary, passing blemish) may not be redeemed.**

A "*moom kavua*" is a blemish that will not heal. A "*moom o'vehr*" is a blemish that is able to heal. A *korban* that possesses a *moom o'vehr* is not sacrificed. It is set aside until the *moom* heals and only then is the *korban* offered. The Talmud teaches that the *Amora Rav* lived with shepherds for a year and a half in order to learn how to distinguish between various types of animal blemishes as they relate to *korbanot*.

התורה אוסרת להקריב בהמה בעלת מום למזבח. מה עושים בקורבן בעל מום? פוֹדִים אותו באופן הבא: נוטלים כסף ואומרים שקדושת הקורבן תעבור אל הכסף. בכך הקורבן מתחלל מקדושתו והכסף קדוש במקומו. אם היה זה קורבן עולה, בכסף יקנו קורבן עולה אחר. אם הייתה זו בהמת שלמים, בכסף יקנו קורבן שלמים אחר, וכיוצא בדבר. רק קורבן בעל מום אפֶּשֶׁר לְפָדוֹת, אך קורבן שאינו בעל מום אי אפֶּשֶׁר לְפָדוֹת, אלא יש להקריבו. אפֶּשֶׁר לְפָדוֹת רק קורבן שיש לו "מום קבוע", אך קורבן שיש לו "מום עובר", אי אפֶּשֶׁר לְפָדוֹת.

"מום קבוע" - אינו יכול להתרפא. "מום עובר" - יכול להתרפא. קורבן שיש לו מום עובר, אין מקריבים אותו אלא ממתינים עד שירפא המום ומקריבים אותו.

Daf 6: COMPROMISE BETWEEN LITIGANTS

דף ו': פְּשָׁרָה

On this *daf* of Talmud, we learn about the possibility of *p'shara* (compromise) between *ba'alei din* (litigants). Reuven lent Shimon money. Later on, neither of them could remember whether the loan was for 1,000 shekels (approximately \$250) or for 1,000 dollars. In such a case, the *dayan* (judge) can suggest that the two men agree to a *p'shara*, instead of seeking a *din* (judgment) in the *Beit Din*.

What is a *p'shara*? The *dayan* makes a decision as the *dayan* sees fit. For example, the *dayan* can determine that Reuven will receive 500 shekels and 500 dollars. A "*p'shara*" is like *mayim poshrim* (lukewarm water) that is neither hot, nor cold. Here, neither side is given an absolute decision in their favor. **If they agree to the *p'shara*, they must to perform a formal act of *kinyan* (acquisition) to obligate them to implement the *p'shara* – so that in the event one that of the parties becomes dissatisfied, he will not be able to change his mind about the compromise.** In terms of *halakhah*, it was ruled that reaching a *p'shara* is preferable to pursuing strict *din*. Moreover, it is the *dayan*'s responsibility to try to convince the parties to agree to a *p'shara*.

בדף זה לומדים על אפשרות של פְּשָׁרָה בין בעלי דין למשל, ראובן הלזה לשמעון כסף ואחר כך שניהם שכחו אם ההלוואה הייתה אלף שקל או אלף דולר. הדין יכול להציע להם לעשות פְּשָׁרָה במקום דין. למשל, הוא יכול לקבוע שראובן יקבל חמש מאות שקל וחמש מאות דולר.

אם הם מסכימים לפְּשָׁרָה, עליהם לערוך קנין שיחייב אותם לקיים את הפְּשָׁרָה, כדי שאם אחד הצדדים לא יהיה מרוצה, הוא לא יוכל להתחרט מן הפְּשָׁרָה.

להלכה נפסק שעדיף לעשות פְּשָׁרָה מאשר דין, ועל הדין לנסות לשכנע את הצדדים להסכים לפְּשָׁרָה.

Daf 7: FAIR TRIAL

Masechet Sanhedrin deals with *halakhot* pertaining to a *Beit Din*. On this *daf*, the Talmud presents *p'sukim* that teach about the **additional level of caution demanded of *dayanim* (judges), lest they make a mistake in their decisions**, Heaven forbid! We also learn that **one who appoints an unfit *dayan*, is harshly punished**. When *dayanim* deliver a true judgment, it is because of their merit that the *Shekhinah* (Divine presence) dwells within Israel; if they fail to deliver a true judgment, Heaven forbid, they are responsible for the disappearance of the *Shekhinah* from Israel.

The *Chachamim* of the Talmud caution that a *dayan* should **hand down a ruling only if a judgment is very clear to them**. However, if the matter is not completely clear to him, he should not hand down a ruling. The Torah warns *dayanim* **not to hear the claims of one side in advance of the trial**, since that action might make it possible for one position to be set in the heart of the *dayan*, allowing the judge to decide in favor of the claims he has already heard, without thoroughly and properly considering the claims of the other side.

דף ז': משפט צדק

בדף זה התלמוד מביא פסוקים המלמדים על הזהירות היתרה שעל הדינים לנהוג בעת הדין, כדי שלא תצא טעות מתחת ידם, חלילה. עוד לומדים שהממנה דין שאינו הגון נענש בחומרה. כאשר דינים דנים דין אמת, בזכות כך שורה השכינה בישראל, ואם אינם דנים דין אמת, חלילה, הם גורמים להסתלקות השכינה מישראל.

חכמי התלמוד מזהירים את הדין שרק אם הדין ברור לו היטב - פסוק, אבל אם הדבר אינו ברור לו, שלא יפסוק את הדין. התורה מזהירה את הדינים שלא ישמעו טענות אחד הצדדים בנפרד לפני הדין, מפני שכן עלול להיקבע בלב הדין, כי הצדק עם הצד שאת טענותיו הוא שמע, והוא לא יתבונן היטב בטענות הצד השני.

Daf 8: INVITATION TO RECITE GRACE AFTER MEALS

Masechet Sanhedrin also deals with various laws that require three *dayanim*. In a related matter, this *daf* deals with *Birkat haZimun* (Grace after Meals in presence of three or more diners), since a *zimun* also requires at least three people.

In *Masechet Brachot* we learn that when three or more people who have eaten together are about to recite *Birkat HaMazon* (Grace after Meals), one of them is responsible "*lezamen*" (to invite) the others to bless *Hashem* together, and so he says to his friends: "*Nevarech she'achalnu mi'shelo*" (Let us bless Him of Whose we have eaten). They respond: "*Baruch she'achalnu mi'shelo u'v'tuvo chayeenu*" (Blessed be He of Whose we have eaten and from His goodness we have lived). The blessing recited communally has greater worth – since many are praising God at the same time.

We are accustomed for the *Mezamen* (person leading the call to recite *Birkat Hamazon*) to first say: "*Rabotai nevarech*" (Gentleman, let us bless) and the fellow diners reply: "*Yehi Shem Hashem mevorach me'ata v'ad olam*" (May Hashem's name be blessed, from now, until forever) – only afterward the *Mezamen* says: "*Nevarech she'achalnu mi'shelo*."

דף ח': זימון

מסכת סנהדרין עוסקת בדינים שונים שיש בהם צורך בשלושה דינים. בקשר לכך עוסק התלמוד בדף זה בברכת הזימון, מפני שגם לזימון זקוקים לכל הפחות לשלושה אנשים.

במסכת ברכות לומדים כי בעת ששלושה אנשים או יותר, אכלו יחדיו והם עומדים לברך ברכת המזון, על אחד מהם ל"זמן" את חבריו לברך יחד להקב"ה, וכך הוא אומר לחבריו: "נברך שאכלנו משלו", והם עונים "ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו". כך תיקנו חז"ל לפי שברכה שנאמרת ברבים מעלתה חשובה יותר - שרבים משבחים את הקב"ה.

אנו נוהגים שהמזמן מקדים ואומר "רבותי נברך" והסועדים עונים לו "יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם" ורק אחר כך הוא אומר "נברך שאכלנו משלו".

Daf 9: THE THIRD WITNESS

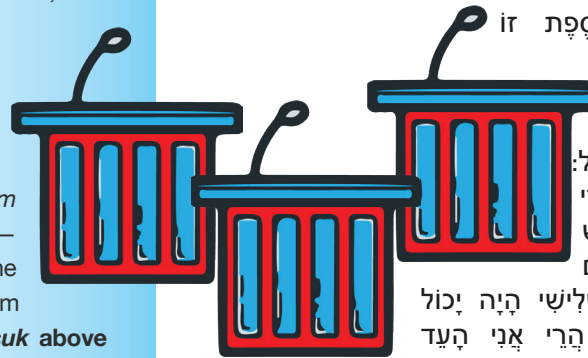
דף ט': העד השלישי

In the Book of *Devarim* 17:6, it is written: “Based on (the testimony of) two *eidim* (witnesses) or three *eidim*, shall the one condemned to die be executed.” Why was it necessary for the Torah to write: “Based on (the testimony of) two *eidim* or three *eidim*”? What is the purpose of this addition? Everyone understands that if two *eidim* are sufficient, then three *eidim* are certainly enough.

Rabbi Akiva explained that this seemingly superfluous phrase was written in the Torah in order to teach that the status of the third *eid* (witness) is the same as that of the first two. If it turns out that the *eidim* were lying, e.g., *eidim zomemim* (conspiring witnesses), who need to be punished — then, all of the *eidim* are punished in spite of the fact that the third *eid* could claim: “Why must I be punished? Indeed, I am the third *eid* and you did not need me to testify.” The *pasuk* above establishes that the third *eid* nevertheless is punished.

In addition, Rabbi Akiva stated: if we learn from the *pasuk* cited above that anyone who joins in with criminal *eidim* is punished along with them, all the more so, we learn from that same *pasuk* that someone who joins in with others doing a *mitzvah*, likewise merits the same reward.

בספר דברים, פרק ו', כתוב: "על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המות". מדוע נזקקה התורה לכתוב "על פי שנים עדים או שלשה עדים"? הרי ברור שאם שני עדים מספיקים, ודאי ששלשה עדים מספיקים.

רבי עקיבא עונה שתוספת זו נכתבה בתורה, כדי ללמד שדינו של העד השלישי זהה לדינם של שני העדים הראשונים. למשל: אם התברר שהם היו עדי שקר (עדים זוממים) ויש להענישם — כל העדים נענשים, אף על פי שהשלישי היה יכול לטעון: מדוע תענישוני? הרי אני העד השלישי ולא היו צריכים אותי. זאת מחדשת התורה, שאף על פי כן הוא נענש.

עוד אמר רבי עקיבא: אם מי שמצטרף לעדים הרשעים נענש עמו יחד, קל וחומר שגלמוד מכאן, כי מי שמצטרף לעושי מצוה זוכה לשכר.

Daf 10: SANCTIFICATION OF THE NEW MOON

דף י': קידוש החודש

Today, we have a calendar that was fixed by Hillel II, in which the beginnings of months and holidays are all precisely predetermined. In the past, when there was a *Sanhedrin* (high court), its Sages would determine the date for *Rosh Chodesh* (the first day of the new month) each month. How so? At the start of each month, the moon appears very small. Each night thereafter, the visible portion of the moon gets larger until the middle of the month when it looks like a ball. After that, our view of the moon continuously decreases, until it looks like it has disappeared completely.

When the moon reappears and we see it again, that is the sign the new month has begun. *Eidim* (witnesses) would come to the *Sanhedrin* and testify that they saw the new moon and the *Beit Din* would announce that the new month began on that day. The *Sanhedrin* comprised of 71 *dayanim* (judges). However, not all of them were required to be present for *Kiddush HaChodesh* (sanctification the new month) — only three *dayanim* are required.

בעבר, כשהיתה סנהדרין, היא היתה קובעת את ראש החודש בכל חודש. בתחילת החודש הירח קטן מאוד, ומדי יום הוא גדל והולך, עד שבאמצע החודש הוא נראה כמו כדור. אחר כך הוא שוב קטן והולך, עד שהוא נעלם לחלוטין.

כשהירח מופיע פעם נוספת, ורואים אותו שוב, זה סימן שהתחיל חודש חדש. עדים היו באים לסנהדרין, ומעידים שראו את הירח, ובית הדין היה מכריז שהיום ראש חודש. הסנהדרין מונה שבועים ואחד דינים, אבל לא כולם צריכים להשתתף בקידוש החודש, אלא די בשלושה מהם.

Daf 11: NOT TO EMBARRASS

דף י"א: לא לבייש

Every few years, the *Beit Din* readjusts the calendrical cycle by adding a full month to that year. One of the *halakhot* pertaining to *ibbur ha-shanah* (intercalating the year) is that the members of the *Beit Din* (court) gathering to fix the calendar must be invited to do so. Meaning, the *Nasi* (head of the Beit Din) says to the *dayanim* (judges): Gather tomorrow and we will discuss whether it is necessary to adjust the calendar. However, an uninvited *dayan* is forbidden to take part in the proceedings.

Once, the *Nasi* Rabban Gamliel invited seven *dayanim* to meet to adjust the calendar. To his great amazement, eight *dayanim* arrived the following day. Rabban Gamliel said: **Whoever came here without having been invited — please leave. After which, one of the *Chachamim*, known as “*Shmuel HaKatan*” got up and left. The Talmud relates that *Shmuel HaKatan* had in fact been among those invited. However, he felt that the *Chacham* who had not been invited would be embarrassed by having to get up and leave. It would be clear that that person had arrived without an invitation. To spare that person embarrassment, Shmuel himself got up and left.**

A similar incident happened involving Rabbi Hiyya, one of Rabbi's (Rabbi Yehudah HaNasi) greatest students. Rabbi was extremely sensitive to the smell of garlic. His students were generally very careful not to eat garlic right before entering Rabbi's *shiur* (lesson). One time, Rabbi sensed the smell of garlic in his classroom. Rabbi requested, "Whoever ate garlic, please leave the room." Rabbi Hiyya got up and left. Afterward, Rabbi's son met Rabbi Hiyya and reprimanded him, saying — "Why did you eat garlic and upset my father?" Rabbi Hiyya replied: "The truth is, I did not eat any garlic whatsoever. I left, so as not to embarrass the person who had eaten the garlic."

אחת לכמה שנים בית הדין מעבר את השנה בכך שמוסיפים חודש שלם לשנה. אחת מהלכות עיבור השנה קובעת, שבית דין המתכנס לעבר את השנה צריך הזמנה. כלומר: הנשיא, ראש בית הדין, אומר לדיינים: התאספו מחר ונדון אם צריך לעבר את השנה. אבל דין שלא זומן אינו יכול להשתתף.

פעם אחת זימן רבן גמליאל הנשיא שבעה דיינים לעיבור השנה, ולמרב הפלא, למחרת הופיעו שמונה דיינים. אמר רבן גמליאל מי שהופיע בלא הזמנה - יצא. עמד אחד החכמים שכונה "שמואל הקטן" ויצא. התלמוד מספר שבאמת שמואל היה בין המוזמנים, אבל הוא חשש שהחכם שלא הזמן יתבייש כשיצטרף לצאת, ויתברר שהופיע בלא הזמנה, לפיכך העדיף לצאת בעצמו.

מעשה דומה אירע עם רבי חייא, מגדולי תלמידיו של רבי - רבי יהודה הנשיא. רבי היה רגיש מאוד לריח של שום, ותלמידיו נזהרו בדרך כלל לא לאכול שום לפני השיעור. פעם אחת הרגיש רבי בשיעור ריח של שום, והוא ביקש: "מי שאכל שום יצא נא מן השיעור". קם רבי חייא ויצא. אחר כך פגש את רבי חייא, בנו של רבי והתלונן בפניו: "מדוע אכלת שום וציערת את אבא?". ענה לו: "האמת היא, שבכלל לא אכלתי שום, ויצאתי כדי שלא יתבייש מי שאכל."

D'VAR TORAH: PARASHAT MIKETZ

דבר תורה: פרשת מקץ

Sometimes a single word makes all the difference. And this is likely what led Pharaoh to believe that Yosef was the one who correctly interpreted his dream. **Many magicians and astrologers stood at Pharaoh's disposal, so how did he know that Yosef's interpretation was indeed correct, especially since the solution would only become clear in the coming years?** It was one word that led Pharaoh to realize that Yosef was right. When Pharaoh dreamed his dream, he saw himself standing **on the river**, but when he recounted it to Yosef, Pharaoh added one word and said he was standing **by [the bank of] the river**. The difference between the two is significant and meaningful, teaching much about Pharaoh's pride, and it was this additional word that Joseph pointed out in the interpretation of the dream, which caused Pharaoh to accept Yosef's interpretation.

לפעמים מלה אחת עושה את כל ההבדל. וזה ככל הנראה גם הדבר שהוביל את פרעה להאמין שיוסף הוא זה שפתר את חלומו בצורה הנכונה ביותר. לפני פרעה עמדו חרטמים וחזים בכוכבים רבים, וכיצד הוא ידע כי אכן פתרונו של יוסף הוא הנכון, במיוחד כשמדבר בפתרון שילך ויתברר רק בשנים הבאות? רק מלה אחת היא שהביאה את פרעה לדעת כי יוסף צודק. כשפרעה חלם את חלומו הוא ראה את עצמו עומד על היאור, אך כשהוא ספר ליוסף הוא הוסיף מלה אחת ואמר שהוא עמד על שפת היאור. ההבדל בין השנים גדול ומשמעותי, ומלמד הרבה על גאותו של פרעה, וזוהי גם המלה המיתרת עליה הצביע יוסף בפתרון החלום, והיא שגרמה לפרעה לקבל את פתרונו של יוסף.